

A MAGYAR NEMZETI BANK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSI STRATÉGIÁJA – ÁTTEKINTÉS ÉS EREDMÉNYEK

HERGÁR ESZTER¹

Absztrakt

Az Alaptörvény és a Jegybanktörvény biztosítja a jegybank szervezeti, működési és gazdálkodási függetlenségét, ugyanakkor ez a függetlenség, továbbá az MNB jelentősége, társadalmi elismertsége és az általa kezelt köztulajdon társadalmi felelősséggel is jár. 2014 májusában megjelent az MNB Alapokmánya, amelyben többek között lefektette társadalmi felelősségvállalásának alapelveit, majd a júniusban közzétett Társadalmi Felelősségvállalási Stratégia meghatározta a jegybank kiemelt céljait és kijelölte a megvalósítást szolgáló program részleteit.

A Magyar Nemzeti Bank küldetésének tekinti, hogy elsődleges céljának és alapvető feladatainak veszélyeztetése nélkül fenntartható pozitív eredménye terhére a közjót szolgálja és lehetőségeihez mérten olyan szakmai és össztársadalmi célok megvalósításához nyújtson támogatást, amelyek tükrözik a hitelességet, értéket teremtenek és erősítik a társadalmi kohéziót. Ezen elveket tükrözik az MNB Társadalmi Felelősségvállalás Programjának legfőbb pillérei, vagyis a pénzügyi ismeretterjesztés, a gazdasági oktatási-kutatási infrastruktúra fejlesztése, a nemzeti kultúra támogatása és karitatív tevékenységekhez való hozzájárulás. A jegybank társadalmi felelősségvállalási stratégiája a meghatározó külföldi jegybankok gyakorlatának figyelembevételével került kialakításra.

A jegybank társadalmi felelősségvállalási tevékenységének elmúlt hét évi eredményei hatékonyan járultak hozzá a stratégiai célok megvalósításához.

Kulcsszavak: Magyar Nemzeti Bank, társadalmi felelősségvállalás, stratégia, önkéntesség, karitatív tevékenység

The social responsibility strategy of the National Bank of Hungary (MNB) – overview and results

Eszter Hergár

Abstract

The Fundamental Law and the MNB Act guarantee the central bank's organisational, operational, and financial independence. At the same time, the independence, significance, and social recognition of the MNB and the public assets under its management entail social responsibility. Published in May 2014,

¹ Hergár Eszter, külkereskedelmi üzemgazdász, igazgató, Magyar Nemzeti Bank társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatóság

the MNB's Statute laid down the principles of the MNB's corporate social responsibility, and the Corporate Social Responsibility Strategy issued in June determined the central bank's key objectives and presented the details of the programme for their implementation.

The National Bank of Hungary regards it as its mission to serve the public good by utilising its sustainable positive results, without jeopardising its primary objective and core tasks, and to support, as far as possible, the realisation of professional and social goals that reflect credibility, create value, and strengthen social cohesion. These values are reflected in the main pillars of the MNB's Corporate Social Responsibility Strategy, namely the improvement of financial literacy, the development of economic education and research infrastructure, the support for national culture and contribution to charitable activities. The Bank's CSR strategy was developed taking into account the practices of major foreign central banks. The results of the Bank's social responsibility activities over the last 7 years have significantly contributed to the implementation of the strategic objectives.

Keywords: National Bank Hungary (MNB), corporate social responsibility strategy - CSR strategy, volunteering, charitable activity

BEVEZETÉS – AZ MNB TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSI TEVÉKENYSÉGÉNEK MEGALAPOZOTTSÁGA

Az Alaptörvény és a Jegybanktörvény biztosítja a jegybank szervezeti, működési és gazdálkodási függetlenségét, ugyanakkor ez a függetlenség társadalmi felelősséggel is jár. 2014 májusában jelent meg a *Magyar Nemzeti Bank Alapokmánya*, amely többek között lefektette a jegybank társadalmi felelősségvállalásának alapelveit, majd a júniusban közzétett *Társadalmi Felelősségvállalási Stratégia* meghatározta a kiemelt célokat és kijelölte a megvalósítást szolgáló program részleteit. A jegybank társadalmi felelősségvállalási stratégiája a meghatározó külföldi jegybankok gyakorlatának figyelembevételével került kialakításra.

A Magyar Nemzeti Bank küldetésének tekinti, hogy – elsődleges céljának és alapvető feladatainak veszélyeztetése nélkül, fenntartható pozitív eredménye terhére – a közjót szolgálja és lehetőségeihez mérten olyan szakmai és össztársadalmi célok megvalósításához nyújtson támogatást, amelyek tükrözik a hitelességet, értéket teremtenek és erősítik a társadalmi kohéziót. Ezen elveket tükrözik a stratégia alappillérei, vagyis:

- pénzügyi kultúra és ismeretterjesztés, a pénzügyi tudatosság, valamint az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, illetve az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztése;
- a nemzeti kultúra támogatása – értékmegőrzés és értékteremtés;
- karitatív tevékenység.

A PÉNZÜGYI – GAZDASÁGI FELSOÓKTATÁS FEJLESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

A felsőoktatási együttműködések keretében az MNB szakmai konferenciák rendezéséhez, tudományos kiadványokhoz, kutatási projektekhez, nemzetközi hallgatói és kutatói mobilitáshoz, valamint az általános közgazdasági ismeretek és pénzügyi kultúra fejlesztéséhez nyújt szakmai és anyagi hozzájárulást az egyetemek számára. Az egyes támogatási programokat a felek minden tanév végén közösen értékelik annak érdekében, hogy az eredmények és tapasztalatok tükrében fejlesszék azokat tovább.

Az „Egyetemi hálózat a fenntartható fejlődésért” című horizontális egyetemi együttműködési program keretében 2021 első félévében öt egyetemmel kötött az MNB együttműködési megállapodást és ez alapján keresztféléves ciklusban támogatási szerződést. A pandémia miatt megváltozott távoktatási formához alkalmazkodva tovább folytatódott a magyar felsőoktatás magas presztízű intézményeivel, többek között a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel és a Debreceni Egyetemmel az oktatási projektek megvalósítását célzó sikeres együttműködés, amelyhez mind az MNB, mind a felsőoktatási intézmények gyorsan és rugalmasan alkalmazkodtak.

A Magyar Nemzeti Bank Alapokmányában is rögzítette: kiemelt feladatának tartja a magyar közgazdaságtani szaktudás, a magyar közgazdaságtudomány fejlesztését és támogatását. A fenti cél érdekében a Magyar Nemzeti Bank 2016-ban a legjobb közgazdász hallgatók számára *Kiválósági Ösztöndíjat* alapított. A 2020/2021-es tanévben 541 ösztöndíj került kiosztásra 25 magyarországi felsőoktatási intézményben. A 2021/22-es tanévben is meghirdetésre került az ösztöndíjprogram, melynek keretében a kiemelkedő tanulmányi-, tudományos és közösségi teljesítményt nyújtó nyertes hallgatók tíz hónapon keresztül havi ötvenezer forint ösztöndíjban részesülnek egy tanéven keresztül.

PÉNZÜGYI FOGYASZTÓVÉDELEM – TÁJÉKOZTATÁS, TANÁCSADÁS A TUDATOS FOGYASZTÓI TÁRSADALOM KIALAKÍTÁSÁNAK ÉRDEKÉBEN

Az MNB célja a tudatos fogyasztói társadalom kialakítása, a helytelen fogyasztói döntésekből adódó károk, kockázatok csökkentése, ezáltal a hazai pénzügyi kultúra fejlesztése, valamint az MNB pénzügyi fogyasztóvédelemben betöltött szerepének erősítése a köztudatban. Mindezek elősegítése érdekében az MNB *egységes tájékoztatórendszert alakított ki*, valamint *Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózatot működtet* az ország valamennyi megyeszékhelyén. Az

irodák üzemeltetését a pénzügyi intézményektől és szolgáltatóktól független civil szervezetek végzik. A tanácsadók *pártatlan, szakszerű és díjmentes pénzügyi tanácsadást nyújtanak* a lakosság számára személyesen, telefonon, elektronikus és postai úton. Az irodahálózat szakemberei 2012 áprilisa óta közel 140 ezer ügyfélmegkeresést kezeltek.

Az MNB a mindennapi életben hasznos pénzügyi fogyasztóvédelmi információk hatékony, közérthető átadására alkalmas, védjegyyaltalom alatt álló *tájékoztatórendszert hozott létre*. A *Pénzügyi Navigátor* néven elérhető tartalmak füzet sorozatból, kisebb és hosszabb oktatófilmekből, honlapból, termékválasztást segítő kereső és összehasonlító alkalmazásokból, valamint mobilalkalmazásokból állnak. Az egyes tájékoztatóanyagok egyrészt mindenkor érvényes – pénzügyi termékekhez, szolgáltatásokhoz köthető és élethelyzetek alapján összeállított – témákat dolgoznak fel, másrészt nagy érdeklődésre számot tartó piaci aktualitásokra reagálnak.

A Pénzügyi Navigátor Partnerek a saját társadalmi felelősségvállalási stratégiájukat kiegészítve, díjmentesen biztosítják a rendelkezésükre álló kommunikációs csatornáikat és felületeiket. A kampányok során alkalmanként több mint 800 üzletben és közel 500 postafiókban jelennek meg az adott témához készült szórólapok és plakátok, emellett egyéb felületeken (weboldal, közösségi média, hírlevél) is közzéteszik az aktuális információs anyagokat.

KÖRNYEZETPOLITIKA, KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA

A Magyar Nemzeti Bank társadalmi felelősségvállalási stratégiájában kinyilvánította a környezet iránt érzett felelősségét is. E felelősségtől vezérelve alkotta meg a Környezeti Politikát és egyben elkötelezte magát a környezeti teljesítmény folyamatos javítása mellett.

Az MNB a fenntarthatóságra irányuló, a természeti és épített környezettel szembeni általános intézményi felelősség alapján korszerű, nemzetközi szinten is elismert környezetvédelmi gyakorlatot folytat. A környezetvédelmi stratégiában rögzített célok megvalósítását szolgálja a 2019 februárjában meghirdetett *Zöld Program*, melynek küldetése:

- a klímaváltozáshoz és más környezeti problémákhoz kapcsolódó kockázatok csökkentése;
- a magyarországi zöld pénzügyi szolgáltatások bővítése;
- a témához kapcsolódó hazai és nemzetközi tudásbázis szélesítése;

- a pénzügyi szereplők és az MNB saját ökológiai lábnyomának további mérséklése.

Zöld pénzügyi termékek

A Magyar Nemzeti Bank 2020. december 1-én indította el új, Családi Zöld Pénzügyek² programját a Pénzügyi Navigátor honlapon. A projekt célja, hogy felhívja a figyelmet az ökológiai lábnyomunk csökkentésének pozitív hatásaira, valamint, hogy az egyének, háztartások felismerjék, befektetéseikkel közvetve maguk is finanszírozhatnak fenntarthatóságot szolgáló beruházásokat, igénybe vehetik az egyre bővülő „zöld pénzügyi termékek” körét. A Családi Zöld Pénzügyek oldalon elérhető ökolábnyom-kalkulátor segítségével kiszámítható egy adott háztartás fogyasztási szokásainak környezetre gyakorolt hatása, azaz ökológiai lábnyoma. Ennek lehetséges csökkentéséhez a honlap számos gyakorlati tanáccsal szolgál, melyek a családi kiadások kapcsán a környezeti terhelés négy fő területéhez kapcsolódnak (étkezés, lakhatás, közlekedés, vásárlás).

A NEMZETI KULTÚRA TÁMOGATÁSA – ÉRTÉKTEREMTÉS ÉS ÉRTÉKŐRZÉS

Az MNB a 2013 szeptemberében életre hívott és 2018 decemberében befejeződött *Értéktár Programmal* azon meghatározó jegybankok sorába emelkedett, amelyek műkincs-visszavásárlási programjukkal és gyűjteményükkel hozzájárulnak a kulturális örökségvédelemhez.

A program elsődleges célja a korábban külföldi tulajdonba került műkincsek minél nagyobb hányadának visszaszerzése volt Magyarország számára, valamint a hazai hagyatékokban fellelhető értékek itthon tartása, azok megvásárlásával. A program keretében történt beszerzések – tematikai és műfaji korlátok nélkül – a képzőművészet, az iparművészet, a népművészet, a történelmi tárgyak és a különböző dokumentumok széles skáláját ölelik fel. Az MNB Értéktár Programjának keretében megvásárolt tárgyakról és gyűjteményekről ismeretterjesztő kisfilmek, valamint részletes leírások is elérhetőek a jegybank honlapján.

Az elmúlt hétéves időszakot tekintve a kulturális- és értékvédelmi és értékteremtési célú kezdeményezések során az MNB főbb partnerei a Szépművészeti Múzeum, a Magyar Állami Operaház, a Kecskemétfilm Kft., a Művészetek Palotája (MÜPA), valamint a Nemzeti Színház voltak.

² <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/csaladi-zold-penzugyek/>

TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS FÓKUSZÚ TÁMOGATÁSI AKTIVITÁS

A fentieken túlmenően, az MNB társadalmi felelősségvállalási stratégiájának megvalósítása során lehetőségeihez mérten stratégiai együttműködési megállapodások keretében, illetve eseti támogatások nyújtásával vállal szerepet az értékteremtésben, a nemzeti értékek, a szellemi és kulturális örökség megőrzésében, valamint a szakemberképzés, tudományos tevékenység támogatásában. Emellett karitatív célú adományozással járul hozzá a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javításához, a rendkívüli élethelyzetek okozta nehézségek enyhítéséhez.

Az MNB által nyújtott támogatások pozitív hozadéka, hogy az elmúlt évek során összesen *több mint 3 millió hazai lakoshoz* jutott el:

- A pénzügyi ismeretterjesztést célzó támogatott programok elsődlegesen a fiatalabb korosztályokat szólították meg;
- a kulturális és nemzeti értékeink védelmét és gyarapítását szolgáló kezdeményezések, valamint a váratlan nehézségek és nehéz élethelyzetek kezelését szolgáló karitatív programok a hazai társadalom valamennyi rétegében kifejtették pozitív és segítő hatásukat.

Az MNB – a Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájában kitűzött célokkal összhangban – eseti megkeresések alapján *karitatív jellegű támogatásokat* folyósított elsősorban a *hátrányos helyzetű csoportok segítése, az esélyegyenlőség javítása* érdekében, de olyan segítségnyújtásra is vállalkozott, amelyek krízishelyzetben jelenthettek megoldást.

2013 és 2020 között az Magyar Nemzeti Bank több mint 200 karitatív szervezet tevékenységéhez nyújtott pénzügyi támogatást. A *nagycsaládosokat, az állami gondozottakat, a fogyatékossgal élőket segítő, valamint a gyermekvállalást ösztönző szakmai programok és szervezetek karitatív támogatása* kiemelt jelentőségű, de emellett a jegybank a halmozottan hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javítására is törekszik. Az együttműködési partnerségek közül a legjelentősebb támogatott intézmények: a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat, a Magyar Vöröskereszt, a Városmajori Alapítvány az Ér- és Szívbetegéért, valamint a Közép-Európai Idegsebészeti Alapítvány voltak.

A vállalati önkéntesség az MNB dolgozói körében

A Magyar Nemzeti Bank célja, hogy a karitatív tevékenység ne csak az adományozást, hanem az önkéntes tevékenységet is magába foglalja.

A Magyar Nemzeti Bank elkötelezett abban, hogy egyéni szinten és munkatársai körében is ösztönözze a felelősségvállalást a társadalmi célok, értékek érvényesítésében. A jegybank úgy tekinti, hogy munkatársainak és azok családtagjainak önkéntessége része a bank társadalmi értékteremtésének, ugyanakkor fontos eleme a munkatársi közösség formálódásának is. Éppen ezért a Magyar Nemzeti Bank saját eszközeivel támogatja és elősegíti a munkatársak önkéntes segítő tevékenységeit, karitatív és jótékonyági szerepvállalásait.

Az önkéntes tevékenység jól kiegészíti a Magyar Nemzeti Bank adományozási és karitatív tevékenységét. Az önkéntesség két fő eleme az egyéni önkéntes munka, illetve a csoportos önkéntes munka. Az egyéni önkéntes munka esetében a munkavállalók motivációk alapján kiválasztott megfelelő és hiteles szervezetek önkéntes programjaiban vehetnek részt a munkatársak, a bank kiajánlása alapján. A csoportos önkéntes munka – amely csapatépítési elemeket is tartalmazna – évente 2-3 alkalommal, környezetvédelmi vagy településfejlesztési program részeként egy-egy konkrét program megvalósítására irányulna.

Az önkéntes tevékenység egyik sajátos szerveződése, a jegybanki önkéntesség belső partnere a Magyar Nemzeti Bank Karitatív Csoportja. Az önkéntes alapon, munkatársi közösségként létrejött Karitatív Csoport célja a munkavállalók karitatív és önkéntes tevékenységének szervezése, ösztönzése. Ennek keretében:

- önkéntes gyűjtési akciókat szervez a bank dolgozói körében, különösen a húsvéti és a karácsonyi időszakban, ünnepekhez kapcsolódóan;
- segíti intézmények, intézményesített jótékonyági akciók támogatását;
- karitatív és társadalmi célok megvalósítása és a közösségi értékek megőrzése érdekében olyan segítő tevékenységeket kezdeményez és koordinál, amelyekbe önkéntes munkával a bank munkavállalói bekapcsolódhatnak;
- rendszeres tájékoztatást ad a bank munkavállalóinak jótékonyági szerepvállalásáról, adományozásban való részvételéről és egyéb önkéntes segítő tevékenységéről, illetve az ezekkel kapcsolatos további lehetőségekről.

ÖSSZEGZÉS

A Magyar Nemzeti Bank társadalmi felelősségvállalási stratégiájának középpontjában olyan, – a jegybank feladataihoz illeszkedő szakmai jellegű, valamint egyes össztársadalmi célok megvalósulását elősegítő, a jegybank támogatási alapelveivel összhangban álló – programok megvalósítása áll, amelyek a hitelesség és szakmaiság megőrzését, az értékek teremtését, a szakmai élet és a tudományos gondolkodás elősegítését, a pénzügyi kultúra fejlesztését, az oktatást, tehetséggondozást, a társadalmi kohézió erősítését, valamint a szolidaritást foglalják magukban. Az MNB e téren kifejtett, az elmúlt hét évben elért eredményei jelentős mértékben járultak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.